

Puolivuosikatsaus tammi-kesäkuu 2016

Nordea Pankki Suomi Oyj

Nordea on yksi Euroopan kymmenestä suurimmasta yleispankista markkina-arvolla mitattuna. Nordealla on noin 11 miljoonaa asiakasta, 30 000 työntekijää ja konttoreita noin 600 toimipaikassa. Nordea noteerataan Nasdaqin pörssissä Helsingissä, Kööpenhaminassa ja Tukholmassa.

Meillä on kaikkien niiden tuotteiden, palveluiden ja ratkaisujen laaja asiantuntemus, joita tarjoamme asiakkaillemme pankkiasioissa, varallisuudenhoidossa ja vakuutustoiminnassa. Asiakassuhteemme perustuvat luottamukseen, ja sitoudumme vahvasti sekä asiakkaisiimme että yhteiskuntaan.

Nordea Pankki Suomi –konserni

Yhteenveto tammi-kesäkuusta 2016

Liiketoiminnan tuotot laskivat vuoden 2016 alkupuoliskolla 28 prosenttia 1 002 miljoonaan euroon (1 389). Liiketoiminnan kulut nousivat 4 prosenttia 500 miljoonaan euroon (480). Nettomääräiset arvonalentumistapioit olivat alhaiset ja niitä kertyi 8 miljoonaa euroa (55). (Suluissa esitettävät vertailuluvut viittaavat vuoden 2015 kuuteen ensimmäiseen kuukauteen.)

NPS:n liikevoitto laski 42 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta ja oli 494 miljoonaa euroa (854). Oman pääoman tuotto oli 6,7 prosenttia (13,5) ja kulu/tuotto-suhde 50 prosenttia (35). Tulos laski 38 prosenttia 407 miljoonaan euroon (656).

Makrotaloudellinen kehitys

Kansainvälinen taloustilanne ja talouskasvun edellytykset heikkenivät vuoden 2016 toisen neljänneksen alussa. Kehittyneissä talouksissa työmarkkinoiden heikkenevä tilanne on vaikeuttanut kasvun elpymistä. Kehittyvät maat ovat puolestaan edelleen kärsineet maailmankaupan, teollisuustuotannon ja investointien supistumisesta. Vaikka elpyminen jatkui vakaana Euroopassa, luottamus kärsi Ison-Britannian EU-äänestyksen jälkeen. Finanssimarkkinat reagoivat negatiivisesti kansanäänestyksen tulokseen, jonka mukaan Britannia eroaa EU:sta. Sijoituksia siirrettiin laadukkaampiin omaisuuslajeihin ja joukkolainakorot laskivat jyrkästi. Euroopan keskuspankki käynnisti vuoden toisella neljänneksellä laajennetun arvopapereiden ostohjelman, johon sisältyi pitkäaikaisia jälleenrahoitusoperaatioita ja yritysten velkapapereiden ostoja. Yhdysvalloissa yksityinen kulutus pysyi vakaana. Taloudessa nähtiin kuitenkin merkkejä hidastumisesta, kasvu oli vaisua ja työmarkkinatilanne heikkeni. Kansainvälisten riskien kasvu sai Yhdysvaltain keskuspankin jättämään ohjauskorkonsa ennalleen toisella neljänneksellä. Kiinassa teollisuuden ostopäällikköindeksit laskivat ja investointien kasvu hidastui. Vuoden toinen neljännes alkoi finanssimarkkinoilla vahvasti, ja kehitys oli suotuisaa sekä osake- että lainamarkkinoilla. Huhtikuun puolivälissä ilmapiiri kuitenkin kääntyi, ja sijoittajat alkoivat suosia turvallisempia korkotuotteita.

Markkinoiden kehitys Suomessa tammi-kesäkuussa 2016

Tuoreet tiedot kertovat, että Suomen talous kehittyi odotettua vahvemmin sekä vuoden 2015 jälkipuoliskolla että vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä. Odotettua positiivisemmat lähtökohdat toiselle neljännekselle ja loppuvuodelle 2016 viittaisivat siihen, että BKT-kasvuennusteita voitaisiin tarkistaa ylöspäin tänä vuonna. Vaakakupissa painaa kuitenkin enemmän se, että talousnäkymät pysyvät epävarmoina ja suureksi osaksi aiemman kaltaisina, vaikka kasvuluvut alkavatkin lopulta näyttää vähän paremmilta. Ulkomaankaupan, teollisuustuotannon ja uusien tilausten luvut jäivät toisen neljänneksen alkupuolella odotettua heikommiksi, mikä viittaa siihen, että matkalla kohti laajapohjaista elpymistä on vielä suuria haasteita. Onneksi kotimainen kysyntä näyttää hieman valoisammalta. Yksityinen kulutus on pysynyt yllättävän vakaana. Etenkin palvelujen ja kestokulutustavaroiden, erityisesti autojen, kysyntä on ollut vahvaa. Ostovoiman vaisu kasvu, työmarkkinoiden haasteet ja heikko luottamus painavat kuitenkin jatkossa kulutusta. Asuntomarkkinat osoittavat selviä elpymisen merkkejä. Uusien asuntoluottojen määrä ja asuntojen hinnat nousevat jälleen lievästi. Asuntorakentaminen vetää investointien lupaavaa kasvua, kun taas yritysten aineettomat investoinnit sekä koneiden ja laitteiden hankinnat polkevat edelleen paikallaan.

Nordea-konsernin juridinen rakenne

Kuten vuoden 2015 heinäkuussa kerrottiin, Nordea pyrkii yksinkertaistamaan juridista rakennettaan muuttamalla tytäryhtiönsä Nordea Pankki Suomi Oyj:n, Nordea Bank Danmark A/S:n ja Nordea Bank Norge ASA:n Nordea Bank AB:n (publ) sivuliikkeiksi. Muutos on tarkoitus toteuttaa kolmen erillisen maiden rajat ylittävän fuusion kautta. Nordea Bank AB:n (publ) varsinainen yhtiökokous hyväksyi Nordea Bank AB:n ja kunkin tytäryhtiön hallituksen aiemmin hyväksymät fuusiosuunnitelmat. Fuusioiden odotetaan toteutuvan vuoden 2017 alussa.

Tässä katsauksessa "Nordea Pankki Suomi" ja "NPS" tarkoittavat emoyhtiö Nordea Pankki Suomi Oyj:tä (Y-tunnus 1680235-8) ja sen tytäryhtiöitä. Yhtiön rekisteröity kotipaikka on Helsinki. Nordea Pankki Suomi Oyj on Nordea-konsernin pörssinoteeratun emoyhtiön Nordea Bank AB:n (publ) kokonaan omistama tytäryhtiö. Nordea-konsernin liiketoiminta on jaettu kolmeen liiketoiminta-alueeseen, joilla kullakin on täysi vastuu omista arvoketjuistaan: vähittäispankki, suurasiakkaat ja pääomamarkkinat sekä varallisuudenhoito. Nordea Bank AB:n (publ) osavuosi katsaus kattaa koko Nordea-konsernin toiminnan ja antaa parhaan kuvan konsernista. Tämä lakisäätöinen puolivuosi katsaus kattaa Nordea Pankki Suomi Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden toiminnan.

Juridisen rakenteen muutokset edellyttävät muun muassa paikallisten viranomaisten hyväksyntää ja niiden kanssa käytävien keskustelujen myönteistä lopputulosta.

NPS-konsernirakenteen muutokset

Nordea Pankki Suomi Oyj:n hallitus päätti 3. maaliskuuta 2016 ehdottaa ylimääräiselle yhtiökokoukselle Nordea Pankki Suomi Oyj:tä koskevan jakautumissuunnitelman hyväksymistä. Jakautumissuunnitelma hyväksyttiin 3. maaliskuuta pidetyssä ylimääräisessä yhtiökokouksessa.

Jakautumissuunnitelman mukaan Nordea Pankki Suomi Oyj siirtää kaikki vakuudellisten joukkolainojen rahoitusliiketoimintaan liittyvät varat, velat ja varaukset jakautumisen yhteydessä perustettavaan vastaanotettavaan yhtiöön. Jakautuminen edellyttää, että vastaanottava yhtiö hankkii kiinteistöluottopankin toimiluvan sekä luottolaitoksen toimiluvan. Edellytettävien toimilupien saamiseksi on jätetty hakemus Finanssivalvonnalle ja Euroopan keskuspankille.

Nordea Pankki Suomi Oyj suunnittelee sulautumista emoyhtiönsä Nordea Bank AB:hen (publ) vuoden 2017 alussa. Sulautumisen yhteydessä Nordea Pankki Suomi Oyj:n varat ja velat siirretään Nordea Bank AB:n (publ) Suomen sivuliikkeeseen lukuun ottamatta vakuudellisten joukkolainojen rahoittamiseen liittyviä varoja ja velkoja, jotka erotetaan Nordea Pankki Suomi Oyj:stä ennen sulautumista toteutettavan jakautumisen kautta.

NPS:n kokonaan omistama tytäryhtiö Nordea Securities Holding (U.K.) Ltd ja sen tytäryhtiö Nordea Securities UK Ltd purettiin vuoden 2016 alkupuoliskolla. Yhtiöiden purkamisella ei ollut olennaista vaikutusta konsernin tulokseen.

Nordea Pankki Suomi Oyj myi omistuksensa osakkuusyhtiö Realia Holding Oy:ssä vuoden 2016 kesäkuussa. Myynnistä koitui 7 miljoonan euron tappio.

Tuloslaskelman kommentit

Tuotot

Rahoituskate laski 17 prosenttia edellisvuoden tammi-kesäkuusta ja oli 435 miljoonaa euroa (526). Tämän vuoden tammi-kesäkuun rahoituskatteeseen sisältyy koko vuodelta 2016 maksettava vakaumaksu, joka on 65 miljoonaa euroa. Luottovolyymit supistuivat 10 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Kun käänteisiä takaisinostosopimuksia ei oteta huomioon, luotonanto pysyi aiemmalla tasollaan. Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle vähenivät 14 prosenttia vuoden 2015 tammi-kesäkuusta. Kun takaisinostosopimuksia ei oteta huomioon, talletukset pysyivät aiemmalla tasollaan. Luottomarginaalit nousivat vuoden 2015 alkupuoliskosta, kun taas talletusmarginaaleihin kohdistui edelleen paineita.

Palkkiotuottojen ja -kulujen nettomäärä oli 46 miljoonaa euroa (28). Palkkiotuottoja kertyi 5 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2015 tammi-kesäkuussa, 362 miljoonaa euroa (382). Palkkiokulut alenivat 316 miljoonaan euroon (355). Lasku johtui pääasiassa Nordea Bank AB:lle (publ) maksetun takausmaksun pienene- misestä.

Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä laski 39 prosenttia 480 miljoonaan euroon (786). Lasku aiheutui osittain suurista arvostusmuutoksista ja osittain vertailuajanjakson suotuisista markkinaolosuhteista.

Muita tuottoja, mukaan lukien osuus osakkuusyritysten tuloksesta, kertyi 41 miljoonaa euroa (49). Summaan sisältyy 24 miljoonan euron voitto, joka liittyy Visa Europan osakkeiden myyntiin Visa Inc:lle.

Kulut

Liiketoiminnan kulut kasvoivat 500 miljoonaan euroon (480).

Henkilöstökulut pysyivät aiemmalla tasollaan ja niitä kertyi 263 miljoonaa euroa (264). Henkilöstömäärä kasvoi noin 110:llä vuoden 2015 kesäkuun lopusta ja noin 130:llä vuoden 2015 lopusta.

Muut liiketoiminnan kulut kasvoivat edellisvuoden tammi-kesäkuusta, ja niitä oli 223 miljoonaa euroa (202). Kuluja kasvattivat eniten Realia Holdingin osakkeiden myynnistä aiheutunut tappio ja aiempaa suuremmat IT-kulut.

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat 14 miljoonaa euroa (14).

Kulu/tuotto-suhde oli vuoden 2016 alkupuoliskolla 50 prosenttia (35).

Arvonalentumistappiot luotoista

Nettomääräisiä arvonalentumistappioita kertyi 8 miljoonaa euroa (55). Niiden osuus luotonannosta oli 0,02 prosenttia (0,10) NPS:n ja Nordea Bank AB:n (publ) välinen takausjärjestely pienensi arvonalentumistappioita 7 miljoonaa euroa vuoden 2016 tammi-kesäkuussa. Vuoden 2015 tammi-kesäkuussa järjestely kasvatti arvonalentumistappioita 3 miljoonaa euroa.

Verot

Efektiivinen veroaste oli vuoden 2016 tammi-kesäkuussa noin 18 prosenttia (23).

Tulos

Tulos pieneni 38 prosenttia 407 miljoonaan euroon (656). Oman pääoman tuotto oli 6,7 prosenttia, kun se viime vuoden tammi-kesäkuussa oli 13,5 prosenttia.

Taseen kommentit

(Suluissa olevat vertailuluvut viittaavat vuoden 2015 lopun lukuihin.)

NPS:n taseen loppusumma oli 322 miljardia euroa (302).

Luotot yleisölle kasvoivat 3 prosenttia vuoden 2015 lopusta. Kun käänteisiä takaisinostosopimuksia ei oteta huomioon, luotonanto pysyi aiemmalla tasollaan.

Johdannaisvarojen kirjanpitoarvot kasvoivat 7 prosenttia 86 miljardiin euroon (81). Kasvu perustui korkoerojen levenemiseen ja pitkien korkojen laskuun. Vastaava muutos nähtiin johdannaisvelkojen kirjanpitoarvoissa.

Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle kasvoivat vuoden lopusta ja niitä oli 70 miljardia euroa (62). Kun takaisinostosopimuksia ei oteta huomioon, talletukset vähenivät 2 prosenttia 52 miljardiin euroon.

Pääoma ja pääoman hallinta

NPS:n riskipainotetut erät (aiemmin riskipainotetut saamiset) olivat kesäkuun lopussa Basel I -säännösten mukaan laskettuna 58,3 miljardia euroa, kun vastaava luku vuoden 2015 lopussa oli 58,2 miljardia euroa ja kesäkuun 2015 lopussa 61,1 miljardia euroa. Riskipainotetut erät ennen Basel I -säännöksiä olivat kesäkuun 2016 lopussa 45,3 miljardia euroa.

Ensisijaisen pääoman osuus riskipainotetuista eristä, mukaan lukien tilikauden tulos, oli Basel I -säännösten mukaan laskettuna 20,9 prosenttia, ja vakavaraisuussuhde 21,1 prosenttia. Kun tilikauden tulosta ei oteta huomioon, ensisijaisen pääoman osuus riskipainotetuista eristä oli Basel I -säännösten mukaan laskettuna 20,0 prosenttia ja vakavaraisuussuhde 20,2 prosenttia. Ydinvakavaraisuussuhde ilman tilikauden tulosta ja ennen Basel I -säännöksiä oli kesäkuun lopussa 24,1 prosenttia.

Ydinpääomaan ei ole sisällytetty osavuositulosta, josta on vähennetty ennakoitavissa olevat kulut ja osingot, koska tuloksen sisällyttämiseen ei ole haettu lupaa valvontaviranomaisilta.

Finanssivalvonta ilmoitti 13. huhtikuuta 2016, että EKP ja paikalliset viranomaiset ovat päässeet yksimielisyyteen keskuspankkivarojen käsittelystä maksuvalmiusvaatimuksen (Liquidity Coverage Requirement, LCR) toteutumista arvioitaessa. Vain se osa tilin päivittäisestä saldosta, joka ylittää keskimääräisen varanto vaatimuksen, on nostettavissa milloin tahansa stressitilanteen aikana ja voidaan sisällyttää tason 1 varoihin.

Luottosalkku

Luotonanto oli kesäkuun 2016 lopussa 105 miljardia euroa (116). Yrityksille annettujen luottojen osuus oli 63 prosenttia (67).

Arvoltaan alentuneiden saamisten määrä kasvoi 9 prosenttia ja niitä oli kesäkuun 2016 lopussa bruttomääräisesti 1 632 miljoonaa euroa, kun niitä joulukuun 2015 lopussa oli 1 501 miljoonaa euroa. Saatavakohtaisesti arvostettuja saamisia, joiden arvo on alentunut, oli nettomääräisesti 1 145 miljoonaa euroa (978) eli 0,86 prosenttia luotonannosta ennen arvonalentumisia. Vuoden 2015 lopussa luku oli 0,73 prosenttia.

Taseen ulkopuoliset erät

Taseen ulkopuolisten erien määrä oli 26,0 miljardia euroa, kun se vuoden 2015 lopussa oli 26,4 miljardia euroa.

Compliance-riski

Nordean private banking -toiminnassa käynnistettiin huhtikuun puolivälissä sisäinen selvitys, jotta voidaan varmistua siitä, että toiminnassa noudatetaan konsernin sisäisiä ohjeita sekä ulkoisia verotusta ja rahanpesun estämistä koskevia säännöksiä. Selvitys tehtiin yhteistyössä kaikkien asianomaisten viranomaisten kanssa. Selvityksessä tarkasteltiin Luxemburgissa toimivan Nordea Bank S.A.:n ja Nordean pohjoismaisten Private Banking -yksiköiden asiakkaiden Panamaan liittyviä offshore-järjestelyjä. Selvityksen keskeiset tulokset kerrotaan Nordean tänään julkistamassa erillisessä lehdistötiedotteessa.

Riskit ja epävarmuustekijät

Nordean tuottopohja perustuu konsernin liiketoimintaan laajan ja monipuolisen asiakaskunnan kanssa. Asiakkaina on henkilö- ja yritysasiakkaita sekä finanssipalveluyrityksiä eri maantieteellisiltä alueilta ja toimialoilta.

Nordean merkittävin riski on luottoriski. Konsernilla on myös esimerkiksi markkinariskejä, likviditeettiriskejä, operatiivisia riskejä ja henkivakuutusriskejä. Lisätietoja on vuosikertomuksessa.

Millään yllä mainituista riskeistä ei odoteta olevan merkittävää negatiivista vaikutusta konserniin tai sen taloudelliseen asemaan keskipitkällä aikavälillä.

Konserni on osallisena joissakin normaalia liiketoimintaansa koskevissa oikeudenkäynneissä ja muissa riita-asioissa. Useimmat näistä koskevat suhteellisen pieniä rahasummia. Millään niistä ei arvioida olevan olennaista kielteistä vaikutusta konserniin tai sen taloudelliseen asemaan kuuden seuraavan kuukauden aikana.

Muutokset johdossa

Nordea Pankki Suomi Oyj:n hallituksessa on neljä jäsentä.

Hallituksen jäseniä olivat:

1. tammikuuta 2016 – 26. tammikuuta 2016

Torsten Hagen Jørgensen, puheenjohtaja
Casper von Koskull, varapuheenjohtaja
Carl-Johan Granvik
Gunn Wærsted

27. tammikuuta 2016 – 11. helmikuuta 2016

Heikki Ilkka, puheenjohtaja
Erik Ekman, varapuheenjohtaja
Johan Ekwall
Carl-Johan Granvik

12. helmikuuta – 30. kesäkuuta 2016

Heikki Ilkka, puheenjohtaja
Erik Ekman, varapuheenjohtaja
Carl-Johan Granvik
Lennart Jacobsen

1. heinäkuuta 2016 lähtien

Heikki Ilkka, puheenjohtaja
Erik Ekman, varapuheenjohtaja
Carl-Johan Granvik
Tom Johannessen

Helsinki, 20. heinäkuuta 2016
Hallitus

Tuloslaskelma

	1-6	1-6	Muutos	1-12
Miljoonaa euroa	2016	2015	%	2015
Rahoituskate	435	526	-17	1 052
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	46	28	64	105
Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä	480	786	-39	1 257
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	7	2		5
Muut liiketoiminnan tuotot	34	47	-28	66
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	1 002	1 389	-28	2 485
Henkilöstökulut	-263	-264	0	-547
Muut kulut	-223	-202	10	-413
Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-14	-14	0	-31
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-500	-480	4	-991
Tulos ennen arvonalentumistappioita	502	909	-45	1 494
Arvonalentumistappiot luotoista, netto	-8	-55	-85	-92
Liikevoitto	494	854	-42	1 402
Tuloverot	-87	-198	-56	-347
Tilikauden tulos	407	656	-38	1 055

Liiketoiminnan volyymit, avaintiedot¹

	30.6.	30.6.	Muutos	31.12.	Muutos
Miljoonaa euroa	2016	2015	%	2015	%
Luotot yleisölle	104 620	116 430	-10	101 447	3
Luotot yleisölle, ilman takaisinostosopimuksia	66 588	66 339	0	66 569	0
Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle	70 369	81 868	-14	62 153	13
Oma pääoma	11 876	9 882	20	12 296	-3
Taseen loppusumma	322 151	355 622	-9	301 590	7

¹ Kauden lopussa

Tunnusluvut

	1-6	1-6	1-12
	2016	2015	2015
Oman pääoman tuotto, %	6,7	13,5	9,6
Kulu/tuotto-suhde, %	50	35	40
Luottotappiotaso, pistettä	2	10	9
Ydinvakavaraisuussuhde, ennen Basel I -lattiasäännöksiä ^{1,2} %	24,1	17,9	24,8
Vakavaraisuussuhde, ensisijainen pääoma, ennen Basel I -lattiasäännöksiä ^{1,2} %	25,3	19,1	26,0
Vakavaraisuussuhde, ennen Basel I -lattiasäännöksiä ^{1,2} %	25,5	19,2	26,2
Ydinvakavaraisuussuhde, Basel I –lattiasäännösten mukaan ^{1,2} %	19,1	14,5	19,3
Vakavaraisuussuhde, ensisijainen pääoma, Basel I –lattiasäännösten mukaan ^{1,2} %	20,0	15,4	20,2
Vakavaraisuussuhde, Basel I –lattiasäännösten mukaan ^{1,2} %	20,2	15,6	20,3
Ensisijainen pääoma ^{1,2} , miljoonaa euroa	11 462	9 255	11 548
Riskipainotetut erät, ennen Basel I -lattiasäännöksiä ¹ , miljoonaa euroa	45 334	48 505	44 378
Riskipainotetut erät, Basel I -lattiasäännösten mukaan ^{1,3} , miljoonaa euroa	58 252	61 115	58 188
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta) ¹	6 722	6 615	6 595

¹ Kauden lopussa

² Ilman tulosta, paitsi vuoden 2015 lopun luvut sisältävät tuloksen

Määritelmät/Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Oman pääoman tuotto, %:

Tilikauden tulos ennen määräysvallattomien omistajien osuutta prosentteina keskimääräisestä omasta pääomasta vuoden aikana. Keskimääräiseen omaan pääomaan lasketaan tilikauden tulos ja maksamattomat osingot, mutta siihen ei lasketa määräysvallattomien omistajien osuutta.

Kulu/tuotto-suhde, %:

Liiketoiminnan kulut suhteessa liiketoiminnan tuottoihin prosentteina.

Luottotappiotaso

Nettomääräisten arvonalentumistappioiden (vuositasolla) osuus kauden lopun luotonannosta, pistettä.

Luotot, joiden arvo on alentunut / luotot yhteensä, brutto, pistettä

Saatavakohtaisesti arvostetut luotot, joiden arvo on alentunut, ennen arvonalentumisia jaettuna luotoilla yhteensä ennen arvonalentumisia.

Luotot, joiden arvo on alentunut / luotot yhteensä, netto, pistettä

Saatavakohtaisesti arvostetut luotot, joiden arvo on alentunut, arvonalentumisten jälkeen jaettuna luotoilla yhteensä ennen arvonalentumisia.

Arvonalentumiset / luotot yhteensä, pistettä

Arvonalentumiset yhteensä jaettuna luotoilla yhteensä ennen arvonalentumisia.

Saatavakohtaiset arvonalentumiset / luotot, joiden arvo on alentunut, %

Arvonalentumiset saatavakohtaisesti arvostetuista luotoista, joiden arvo on alentunut jaettuna saatavakohtaisesti arvostetuilla luotoilla, joiden arvo on alentunut (ennen arvonalentumisia).

Arvonalentumiset yhteensä / luotot, joiden arvo on alentunut, brutto, %

Arvonalentumiset yhteensä jaettuna luotoilla, joiden arvo on alentunut (ennen arvonalentumisia).

Ydinvakavaraisuussuhde

Ydinpääoman suhde vakavaraisuusasetuksen mukaisesti laskettuihin riskipainotettuihin eriin prosentteina.

Vakavaraisuussuhde, ensisijainen pääoma

Ensisijaisen pääoman suhde riskipainotettuihin eriin prosentteina. Ensisijainen pääoma koostuu ydinpääomasta ja ensisijaisesta lisäpääomasta.

Vakavaraisuussuhde

Omat varat suhteessa riskipainotettuihin eriin prosentteina. Omat varat koostuvat ensisijaisesta pääomasta ja toissijaisesta pääomasta.

Ensisijainen pääoma

Ensisijainen pääoma koostuu ydinpääomasta ja ensisijaisesta lisäpääomasta.

Riskipainotetut erät

Riskipainotetut erät lasketaan vakavaraisuusasetuksen vaatimusten mukaisesti.

Lisätietoja vaihtoehtoisista tunnusluvuista ja määritelmistä osoitteessa <http://www.nordea.com/en/investor-relations/reports-and-presentations/select-reports-and-presentations/> ja vuosikertomuksessa.

Tuloslaskelma

Miljoonaa euroa	Liite	1-6 2016	1-6 2015	1-12 2015
Liiketoiminnan tuotot				
<i>Korkotuotot</i>		721	781	1 532
<i>Korkokulut</i>		-286	-255	-480
Rahoituskate		435	526	1 052
<i>Palkkiotuotot</i>		362	382	759
<i>Palkkiokulut</i>		-316	-354	-654
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	3	46	28	105
Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä	4	480	786	1 257
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		7	2	5
Muut liiketoiminnan tuotot		34	47	66
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		1 002	1 389	2 485
Liiketoiminnan kulut				
Hallintokulut:				
Henkilöstökulut		-263	-264	-547
Muut kulut		-223	-202	-413
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista Hyödykkeistä		-14	-14	-31
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-500	-480	-991
Tulos ennen arvonalentumistappioita		502	909	1 494
Arvonalentumistappiot luotoista, netto	6	-8	-55	-92
Liikevoitto		494	854	1 402
Tuloverot		-87	-198	-347
Tilikauden tulos		407	656	1 055
Josta:				
Nordea Pankki Suomi Oyj:n osakkeenomistajien osuus		407	656	1 055
Määräysvallattomien omistajien osuus		-	-	-
Yhteensä		407	656	1 055

Laaja tuloslaskelma

	1-6 2016	1-6 2015	1-12 2015
Miljoonaa euroa			
Tilikauden tulos	407	656	1 055
Erät, jotka voidaan luokitella myöhemmin uudelleen tuloslaskelmaan			
Muuntoerot kauden aikana	0	0	0
Myytavissä olevat sijoitukset ¹ :			
- Arvostusvoitot/-tappiot tilikauden aikana, netto tuloslaskelmasiirtojen jälkeen	3	-4	-18
- Verot arvostusvoitoista/-tappioista tilikauden aikana	-1	1	4
Rahavirran suojauserät:			
- Arvostusvoitot/-tappiot tilikauden aikana, netto tuloslaskelmasiirtojen jälkeen	0	19	20
- Arvostusvoitoista/-tappioista maksetut verot tilikauden aikana	0	-4	-4
Erät, joita ei voida luokitella myöhemmin uudelleen tuloslaskelmaan			
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt:			
- Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen uudelleen arvostus	-61	58	89
- Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen uudelleen arvostuksesta kirjatut verot	12	-12	-18
Muut laajan tuloslaskelman erät, verojen jälkeen	-47	58	73
Laajan tuloslaskelman mukainen tulos	360	714	1 128
Josta:			
Nordea Pankki Suomi Oyj:n osakkeenomistajien osuus	360	714	1 128
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-	-
Yhteensä	360	714	1 128

¹ Arvostusvoitot/-tappiot, jotka liittyvät suoraan tuloslaskelmaan kirjattuihin eriin, joihin sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa

Tase

Miljoonaa euroa	Liite	30.6. 2016	31.12. 2015	30.6. 2015
Varat				
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset		46 905	32 613	39 511
Saamiset keskuspankeilta	7	2 248	5 328	4 300
Saamiset luottolaitoksilta	7	26 414	27 089	44 956
Luotot yleisölle	7	104 620	101 447	116 430
Korolliset arvopaperit		28 774	30 143	34 300
Vakuudeksi annetut rahoitusinstrumentit		5 431	4 627	9 372
Osakkeet		1 163	2 020	2 088
Johdannaissopimukset		86 490	80 557	85 894
Korkoriskin suojaavien erien käyvän arvon muutokset		51	51	58
Osakkuusyritysosakkeet		28	42	39
Aineettomat hyödykkeet		42	44	47
Aineelliset hyödykkeet		78	76	76
Sijoituskiinteistöt		1	1	1
Laskennalliset verosaamiset		27	14	11
Versaamiset		3	1	1
Eläke-etuusaaamiset		26	90	86
Muut varat		19 423	17 015	18 015
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		427	432	437
Varat yhteensä		322 151	301 590	355 622
Velat ja oma pääoma				
Velat luottolaitoksille		95 110	78 162	113 979
Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle		70 369	62 153	81 868
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		34 894	43 407	37 256
Johdannaissopimukset		86 413	83 538	88 120
Korkoriskin suojaavien erien käyvän arvon muutokset		829	557	490
Verovelat		30	77	64
Muut velat		21 357	20 066	22 549
Siirtovelat ja saadut ennakot		493	567	631
Laskennalliset verovelat		56	54	58
Varaukset		79	81	74
Eläke-etuusvastaat		6	4	27
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		639	628	624
Velat yhteensä		310 275	289 294	345 740
Oma pääoma				
Osakepääoma		2 319	2 319	2 319
Ylikurssirahasto		599	599	599
Muut rahastot		4 850	4 897	2 882
Kertyneet voittovarot		4 108	4 481	4 082
Oma pääoma yhteensä		11 876	12 296	9 882
Velat ja oma pääoma yhteensä		322 151	301 590	355 622
Omien velkojen vakuudeksi annettu omaisuus		43 275	40 932	42 134
Muu vakuudeksi annettu omaisuus		953	4 811	5 772
Vastuusitoumukset		11 618	12 432	13 176
Luottolupaukset ¹		14 030	13 613	13 679
Muut sitoumukset		376	359	437

¹ Sisältää 3 044 miljoonaa euroa myönnettyjen luottolimiittien käyttämättömiä osuuksia (31. joulukuuta 2015: 7 411 milj., 30. kesäkuuta 2015: 7 370 milj.)

Oman pääoman muutokset

Nordea Pankki Suomi Oyj:n osakkeenomistajien osuus										
Miljoonaa euroa	Muut rahastot:							Yhteensä	Määräys- vallat- tomien omistajien osuudet	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma ¹	Yli- kurssi- rahasto	Raha- virran suojaus- erät	Myytä- vissä olevat sijoitukset	Muut rahastot	Etuus- pohjaiset eläkejär- jestelyt	Kerty- neet voitto- varat			
Oma pääoma										
1.1.2016	2 319	599	14	29	4 848	6	4 481	12 296	-	12 296
Tilikauden tulos							407	407		407
Muut laajan tulos- laskelman erät, vero- jen jälkeen			0	2	0	-49	0	-47		-47
<i>Laajan tuloslaskelman mukainen tulos</i>			0	2	0	-49	407	360	-	360
Osakeperusteiset maksut							0	0		0
Vuodelta 2015 maksetut osingot							-780	-780		-780
Oma pääoma										
30.6.2016	2 319	599	14	31	4 848	-43	4 108	11 876	-	11 876

Nordea Pankki Suomi Oyj:n osakkeenomistajien osuus										
Miljoonaa euroa	Muut rahastot:							Yhteensä	Määräys- vallat- tomien omistajien osuudet	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma ¹	Yli- kurssi- rahasto	Raha- virran suojaus- erät	Myytä- vissä olevat sijoitukset	Muut rahastot	Etuus- pohjaiset eläkejär- jestelyt	Kerty- neet voitto- varat			
Oma pääoma										
1.1.2015	2 319	599	-2	43	2 848	-65	3 876	9 618	-	9 618
Tilikauden tulos							1 055	1 055		1 055
Muut laajan tulos- laskelman erät, vero- jen jälkeen			16	-14	0	71	0	73		73
<i>Laajan tuloslaskelman mukainen tulos</i>			16	-14	0	71	1 055	1 128	-	1 128
Osakeperusteiset maksut							0	0		0
Vuodelta 2014 maksetut osingot							-450	-450		-450
Muut muutokset					2 000 ²		0	2 000	-	2 000
Oma pääoma										
31.12.2015	2 319	599	14	29	4 848	6	4 481	12 296	-	12 296

¹ Rekisteröityjä osakkeita oli yhteensä 1 030,8 miljoonaa kappaletta 30.6.2016 (31.12.2015: 1 030,8 miljoonaa, 30.6.2015: 1 030,8 miljoonaa)

² Nordea Bank AB:n (publ) pääomasijoitus

Oman pääoman muutokset, jatkuu

Nordea Pankki Suomi Oyj:n osakkeenomistajien osuus										
Miljoonaa euroa	Osake- pääoma ¹	Yli- kurssi- rahasto	Muut rahastot					Yhteensä	Määräys- vallat- tomien omistajien osuudet	Oma pääoma yhteensä
			Raha- virran suojaus- erät	Myytä- vissä olevat sijoitukset	Muut Rahas- tot	Etuus- pohjaiset eläkejär- jestelyt	Kerty- neet voitto- varat			
Oma pääoma										
1.1.2015	2 319	599	-2	43	2 848	-65	3 876	9 618	-	9 618
Tilikauden tulos							656	656		656
Muut laajan tulos- laskelman erät, verojen jälkeen			15	-3	-	46	0	58		58
<i>Laajan tuloslaskelman mukainen tulos</i>			15	-3	-	46	656	714	-	714
Osakeperusteiset maksut							0	0		0
Vuodelta 2014 maksetut osingot							-450	-450		-450
Oma pääoma										
30.6.2015	2,319	599	13	40	2,848	-19	4,082	9,882	-	9,882

¹ Rekisteröityjä osakkeita oli yhteensä 1 030,8 miljoonaa kappaletta 30.6.2016 (31.12.2015: 1 030,8 miljoonaa, 30.6.2015: 1 030,8 miljoonaa)

Rahavirtalaskelma, yhteenveto

	1-6	1-6	1-12
Miljoonaa euroa	2016	2015	2015
<i>Liiketoiminta</i>			
Liikevoitto	494	854	1 402
Oikaisut kassavirtaan sisällyttämistä eristä	-287	1 270	738
Maksetut tuloverot	-137	-158	-304
Liiketoiminnan rahavirta ennen liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutosta	70	1 966	1 836
Liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutos	16 885	12 308	6 700
Liiketoiminnan rahavirta	16 955	14 274	8 536
<i>Investoinnit</i>			
Liiketoimien myynnit/hankinnat	13	0	0
Aineelliset hyödykkeet	-34	-13	-30
Aineettomat hyödykkeet	-1	-6	-7
Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset velkakirjoihin, netto	0	0	-
Muiden pysyvien vastaavien hankinnat/myynnit	0	1	26
Investointien rahavirta	-22	-18	-11
<i>Rahoitustoiminta</i>			
Liikkeeseen lasketut / takaisin maksetut lainat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	11	4	8
Maksetut osingot	-780	-450	-450
Muut muutokset	-45	140	2 073
Rahoitustoiminnan rahavirta	-814	-306	1 631
Tilikauden rahavirta	16 119	13 950	10 156
Rahavarat tilikauden alussa	39 870	29 714	29 714
Valuuttakurssimuutosten vaikutus	516	-1 910	-
Rahavarat tilikauden lopussa	55 473	45 574	39 870
Muutos	16 119	13 950	10 156
Käteiset ja niihin rinnastettavat varat	30.6.	30.6.	31.12
Seuraavat erät sisältyvät käteisiin ja niihin rinnastettaviin varoihin (miljoonaa euroa):	2016	2015	2015
Käteiset varat ja saamiset keskuspankeilta	46 905	39 511	32 613
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	8 568	6 063	7 257
Käteiset ja niihin rinnastettavat varat yhteensä	55 473	45 574	39 870

Käteiset varat sisältävät käteiset maksuvälitteet ja ulkomaiset setelit. Saamiin keskuspankeilta sisältyvät keskuspankeissa ja julkisen viranomaisen ylläpitämissä postisiirtojärjestelmissä olevat tilit, jotka täyttävät seuraavat ehdot:

- keskuspankin tai postisiirtojärjestelmän kotipaikka on maassa, jossa yhtiöllä on toimipaikka
- tilillä olevat varat ovat milloin tahansa käytettävissä.

Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta sisältävät käteiset varat lukuun ottamatta joukkolainoja ja muita korollisia arvopapereita.

Tilinpäätöksen liitteet

Liite 1 Tilinpäätösperiaatteet

NPS:n konsernitilinpäätös on laadittu EU-komission hyväksymien kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Lisäksi tilinpäätökseen on sovellettu tiettyjä säännöksiä, jotka sisältyvät Suomen kirjanpitolakiin, Suomen luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin, Finanssivalvonnan määräyksiin ja ohjeisiin sekä valtiovarainministeriön luottolaitoksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antamaan asetukseen.

Tässä tilinpäätöstiedotteessa noudatetaan ”IAS 34 Osavuosikatsaukset” -standardia. Tilintarkastajat eivät ole tarkastaneet osavuosikatsausta.

Muutokset tilinpäätösperiaatteissa

Tilinpäätösperiaatteet, laskentatavat ja esitystapa ovat olennaisilta osiltaan samat kuin vuoden 2015 vuosikertomuksessa.

Seuraavat IASB:n säännösmuutokset otettiin käyttöön 1. tammikuuta 2016, mutta niillä ei ole ollut olennaista vaikutusta Nordean tilinpäätökseen.

- Muutokset IFRS 11 -standardiin: Osuudet yhteisissä toiminnoissa ja niiden hankinnan kirjaaminen
- IAS 1: Tilinpäätöksen esittäminen – Disclosure Initiative
- Muutokset IAS 16- ja IAS 38 -standardeihin: Selvennys hyväksyttäviin poistomenetelmiin
- IFRS-standardien vuosittaiset muutokset, muutoskokoelma 2012–2014.

Muutos vakausmaksujen esitystavassa

Nordea on paikallisen markkinakäytännön mukaisesti luokitellut vakausmaksut rahoituskatteeseen. Aiemmin ne luokiteltiin nettomääräisiin palkkiotuottoihin ja -kuluihin. Vertailuluvut on oikaistu vastaavasti ja vaikutus tarkasteltavaan jaksoon ja vertailujaksoihin on esitetty alla olevassa taulukossa. Esitystavan muutos ei ole vaikuttanut millään tavalla taseeseen tai omaan pääomaan.

Muutos nettomääräisten palkkiotuottojen ja -kulujen esitystavassa

Liitteen 3 ”Palkkiotuotot ja -kulut, netto” esitystapaan on mainittujen muutosten lisäksi tehty myös muita muutoksia. Merkittävin muutos on se, että tuotot ja kulut on netotettu, jotta eri liiketoimintojen nettotuloksesta saadaan aiempaa parempi kuva. Palkkiokulut on eritelty aiempaa yksityiskohtaisemmin. Näin ne voidaan yhdistää entistä paremmin vastaaviin palkkiotuottoihin.

Lisäksi listautumisanteihin liittyvät palkkiotuotot on luokiteltu erään ”Arvopaperivälitys, arvopaperien liikkeeseenlaskut ja corporate finance -toiminta”, kun ne aiemmin luokiteltiin erään ”Säilytys- ja liikkeeseenlaskupalvelut” (vaikutus koko vuoden 2015 lukuihin oli 4 miljoonaa euroa). Uudelleenluokitus tehtiin, jotta luvut kuvaavat paremmin annettua/saatua palvelua.

Sellaisten uusien ja muutettujen IFRS-standardien vaikutus vakavaraisuuteen, joita ei vielä ole otettu käyttöön

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit

IASB on viimeistellyt uuden rahoitusinstrumentteja koskevan standardin IFRS 9 Rahoitusinstrumentit. IFRS 9 koskee rahoitusvarojen luokittelua ja arvostamista, arvonalentumisia sekä yleistä suojauslaskentaa. Uusi standardi korvaa näitä osa-alueita nykyisin koskevat vaatimukset IAS 39 -standardissa. IFRS 9 tulee voimaan tilikautena, joka alkaa 1. tammikuuta 2018 tai sen jälkeen. IFRS 9 -standardin saa ottaa käyttöön aiemminkin, mutta EU-komissio ei ole vielä suositellut sen käyttöönottoa. Nordea ei toistaiseksi suunnittele standardin käyttöönottoa ennen kuin sen soveltaminen on pakollista.

Luokitteluun ja arvostamiseen tehdyillä muutoksilla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta Nordean tuloslaskelmaan tai taseeseen, sillä erilaisten mallien käyttö eri omaisuuserien arvostuksessa jatkuu ja nykyisen IAS 39 -standardin myytävissä oleviksi luokiteltavia erää vastaava käytäntö säilyy.

Tuloslaskelma	1-6 2016		1-6 2015		1-12 2015	
	Uusi kirjaamistapa	Vanha kirjaamistapa	Uusi kirjaamistapa	Vanha kirjaamistapa	Uusi kirjaamistapa	Vanha kirjaamistapa
Miljoonaa euroa						
Rahoituskate	435	500	526	527	1 052	1 053
- josta vakausmaksu	-65		-1		-1	
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	11	-54	28	27	105	104
- josta vakausmaksu		-65		-1		-1

Uuden standardin ei odoteta aiheuttavan merkittäviä uudelleenluokituksia käypään arvoon arvostettavien erien ja jaksotettuun hankintamenoon arvostettavien erien välillä käyttöönoton alkuvaiheessa, eikä sen odoteta vaikuttavan merkittävästi vakavaraisuuteen ja suuriin asiakasriskeihin, mutta tämä riippuu luonnollisesti siirtymävaiheessa Nordean taseeseen sisältyvistä rahoitusinstrumenteista.

IFRS 9 -standardiin sisältyvät arvonalentumisia koskevat vaatimukset perustuvat malliin odotetuista tappioista nykyisen IAS 39 -standardin mukaisen, toteutuneisiin tappioihin perustuvan mallin sijaan. Yleisesti odotetaan, että uudet vaatimukset kasvattavat käyttöönoton alkuvaiheessa arvonalentumiskirjauksia, vähentävät omaa pääomaa ja heikentävät vakavaraisuutta. Niiden ei kuitenkaan odoteta vaikuttavan suuriin asiakasriskeihin. IFRS 9 edellyttää, että kaikille jaksotettuun hankintamenoon ja käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta arvostettaville varoille sekä takauksille ja luottolupauksille tehdään arvonalentumistesti. Nordeassa ei tällä hetkellä lasketa saatavaryhmäkohtaisia arvonalentumisia taseen ulkopuolisille vastuille eikä myytävissä oleville erille. Arvonalentumistestiä varten varat jaetaan kolmeen ryhmään niiden luottoriskin perusteella. Tasoon 1 sisältyvät varat, joiden luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi. Tasoon 2 sisältyvät varat, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi. Tasoon 3 taas sisältyvät varat, joiden arvon on todettu alentuneen saatavakohtaisesti. Tasolla 1 arvonalentumiskirjaukset vastaavat odotettuja tappioita 12 kuukaudelta. Tasolla 2 ja 3 arvonalentumiskirjaukset vastaavat odotettuja tappioita koko elinkaaren ajalta. Nordean nykyisessä saatavaryhmäkohtaisen arvonalentumiskirjausten laskentamallissa tappiotapahtuma on tapahtuma, jonka tuloksena on luokituksen tai pisteytyksen heikkeneminen. Ei kuitenkaan ole todennäköistä, että nykyisen mallin mukainen tappiotapahtuma riittäisi siirtämään erää IFRS 9:n tasolta 1 tasolle 2. Lisäksi Nordeassa ei tällä hetkellä ole tehty arvonalentumiskirjauksia varoista, joiden luottoriski ei ole kasvanut. Varoista, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi, on Nordeassa tehty arvonalentumiskirjaukset, jotka perustuvat odotettuihin tappioihin tappiotapahtuman toteutumispäivän ja sen yksittäisen tunnistamisen päivän väliseltä ajalta (nk. syntymisjakso, emergence period). IFRS 9 -standardissa puolestaan edellytetään kirjauksia, jotka vastaavat odotettuja tappioita koko elinkaaren ajalta. Tämä tarkoittaa, että arvonalentumiskirjausten määrä kasvaa, kun IFRS 9 otetaan käyttöön.

Suurin muutos yleiseen suojauslaskentaan on se, että standardi yhtenäistää suojauslaskennan aiempaa tiiviimmin riskienhallinnan kanssa. Koska Nordea käyt-

tää yleensä makrosuojauslaskentaa, uusilla vaatimuksilla ei Nordean arvion mukaan ole käyttöönoton alkuvaiheessa olennaista vaikutusta Nordean tilinpäätökseen, vakavaraisuuteen tai suuriin asiakasriskeihin.

IFRS 9 -standardin lopullisten vaikutusten analysointi on vielä kesken Nordeassa.

IFRS 15 Tuotot asiakassopimuksista

IASB on julkaissut uuden IFRS 15 Tuotot asiakassopimuksista -standardin. Uudessa standardissa määritellään yhtenäinen ja kattava, asiakassopimuksista saatavien tuottojen kirjaamista koskeva malli. Uusi standardi korvaa nykyiset tuottojen kirjaamista koskevat IFRS -standardit ja -tulkinnat, kuten IAS 18 Tuotot -standardin. IFRS 15 tulee voimaan tilikautena, joka alkaa 1. tammikuuta 2018 tai sen jälkeen, mutta sen saa ottaa käyttöön jo aiemmin. EU-komission odotetaan suosittelevan standardin käyttöönottoa vuoden 2016 kolmannella neljänneksellä. Nordea ei toistaiseksi suunnittele standardin käyttöönottoa ennen kuin sen soveltaminen on pakollista. Standardia ei sovelleta rahoitusinstrumentteihin, vakuutus sopimuksiin eikä vuokrasopimuksiin. Lopullisten vaikutusten analysointi on vielä kesken Nordeassa, mutta tämänhetkisen arvion mukaan uudella standardilla ei ole käyttöönoton alkuvaiheessa olennaista vaikutusta Nordean tilinpäätökseen, vakavaraisuuteen tai suuriin asiakasriskeihin.

IFRS 16 Vuokrasopimukset

IASB on julkaissut uuden IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin. Uusi standardi muuttaa vuokralleottajien tilinpäätöstä koskevia vaatimuksia. Kaikki vuokrasopimukset (lyhytaikaisia sopimuksia ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskevia sopimuksia lukuun ottamatta) on kirjattava vuokralleottajan taseeseen käyttöoikeutta koskevana omaisuuseränä ja vastaavana velkana. Vuokrat kirjataan poistoina ja korkokuluina. Vuokralleottajien tilinpäätöstä koskevat vaatimukset eivät muutu. Lisäksi vaaditaan lisätietojen esittämistä. IFRS 16 tulee voimaan tilikautena, joka alkaa 1. tammikuuta 2019 tai sen jälkeen, mutta sen saa ottaa käyttöön jo aiemmin. EU-komissio ei ole vielä suositellut uuden standardin käyttöönottoa. Nordea ei toistaiseksi suunnittele IFRS 16 -standardin käyttöönottoa ennen kuin sen soveltaminen on pakollista. Nordean tämänhetkisen arvio on, että uusi standardi muuttaa kiinteistöjä koskevien vuokrasopimusten kirjaamistapaa ja vaikuttaa lähinnä Nordean taseeseen.

Muut IFRS-standardien muutokset

Muilla IFRS-standardien muutoksilla ei arvioida olevan käyttöönoton alkuvaiheessa vaikutusta Nordean tilinpäätökseen, vakavaraisuuteen tai suuriin asiakasriskeihin.

Liite 2 Segmenttiraportointi

	Toimintasegmentit					
	Vähittäispankki		Suurasiakkaat ja pääomamarkkinat		Konsernin tuki- ja palvelutoiminnot	
	1-6 2016	1-6 2015	1-6 2016	1-6 2015	1-6 2016	1-6 2015
Miljoonaa euroa						
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	807	868	318	645	59	34
Liikevoitto	415	465	215	535	39	3
Luotot yleisölle	55 296	54 581	49 270	61 794	21	1
Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle	35 517	34 280	28 144	41 216	6 204	6 095

	Toimintasegmentit yhteensä		Täsmäytys		Konserni yhteensä	
	1-6 2016	1-6 2015	1-6 2016	1-6 2015	1-6 2016	1-6 2015
Miljoonaa euroa						
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	1 184	1 547	-182	-158	1 002	1 389
Liikevoitto	669	1 003	-175	-149	494	854
Luotot yleisölle	104 587	116 376	33	54	104 620	116 430
Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle	69 865	81 591	504	277	70 369	81 868

Vähittäispankki -liiketoiminta-alueen erittely

	Vähittäispankki, Pohjoismaat ¹		Vähittäispankki, Baltia ²		Vähittäispankki, muut ³		Vähittäispankki	
	1-6 2016	1-6 2015	1-6 2016	1-6 2015	1-6 2016	1-6 2015	1-6 2016	1-6 2015
Miljoonaa euroa								
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	761	812	21	23	25	33	807	868
Liikevoitto	372	424	16	16	27	25	415	465
Luotot yleisölle	47 397	45 965	1 678	1 517	6 221	7 099	55 296	54 581
Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle	35 514	34 274	-	-	3	6	35 517	34 280

¹ Vähittäispankki, Pohjoismaat sisältää Suomen pankkitoiminnan

² Vähittäispankki, Baltia sisältää Viron, Latvian ja Liettuan toiminnan.

³ Vähittäispankki, muut sisältää vähittäispankki-liiketoiminta-alueen tukitoiminnot: kehittäminen ja projektit, jakelu, segmentit, tuotteet ja tietotekniikka.

Suurasiakkaat ja pääomamarkkinat -liiketoiminta-alueen erittely

	Suuryrityspalvelut		Shipping, Offshore & Oil Services	
	1-6	1-6	1-6	1-6
Miljoonaa euroa	2016	2015	2016	2015
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	141	162	48	51
Liikevoitto	88	102	33	37
Luotot yleisölle	8 279	8 480	2 887	3 122
Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle	8 056	10 136	732	914

	Pääomamarkkina-toiminnan kohdistamattomat erät ⁵		Suurasiakkaat ja pääomamarkkinat, muut ⁴		Suurasiakkaat ja pääomamarkkinat	
	1-6	1-6	1-6	1-6	1-6	1-6
Miljoonaa euroa	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	107	405	22	27	318	645
Liikevoitto	87	382	7	14	215	535
Luotot yleisölle	38 033	50 091	71	100	49 270	61 794
Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle	18 770	30 069	586	97	28 144	41 216

⁴ Suurasiakkaat ja pääomamarkkinat, muut sisältää ulkomaan yksiköt sekä suurasiakkaat ja pääomamarkkinat liiketoiminta-alueen Chief Operating Officer -organisaation.

⁵ Allokoidaan Nordea-konsernin tasolla

Segmenttiraportoinnin ja tilinpäätöksen välinen täsmäytys

	Liikevoitto		Luotot yleisölle		Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle	
	1-6	1-6	1-6	1-6	1-6	1-6
Miljoonaa euroa	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Toimintasegmentit yhteensä	669	1 003	104 587	116 376	69 865	81 591
Konsernitoiminnot ¹ ja kohdistamattomat erät	-175	-149	33	54	504	277
Yhteensä	494	854	104 620	116 430	70 369	81 868

¹ Konsernin riskienhallinta, konsernin sisäinen tarkastus, konserni-identiteetti ja -viestintä, konsernin henkilöstöhallinto ja konsernin johtoryhmä

Toimintasegmenttien tuloksen laskenta

Laskentaperiaatteet ja toimintasegmenttien väliset allokoinnit vastaavat IFRS 8-standardin vaatimusten mukaisesti ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle raportoituja tietoja. NPS:ssa konsernin johtoryhmä on määritellyt ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi.

Toimintasegmenttikohtaiset taloudelliset tulokset esitetään pääasiallisista liiketoiminta-alueista, jotka ovat vähittäispankki sekä suurasiakkaat ja pääomamarkkinat. Lisäksi esitetään Konsernin tuki- ja palvelutoiminnot -toimintasegmentin tulokset. Muut toimintasegmentit, jotka eivät ylitä IFRS 8 -standardissa mainittuja rajoja, sisältyvät erään Muut toimintasegmentit. Konsernitoiminnot ja eliminoinnit esitetään erillisessä täsmäytystaulukossa.

Liite 3 Palkkiotuotot ja –kulut

	1-6	1-6	1-12
Miljoonaa euroa	2016	2015	2015
Varallisuudenhoito	38	44	85
Henkivakuutus	4	6	10
Talletustuotteet	1	1	1
Arvopaperivälitys, arvopaperien liikkeeseenlaskut ja corporate finance –toiminta	-168	-163	-301
Säilytys- ja liikkeeseenlaskupalvelut	9	9	20
Maksuliikenne	92	94	185
Kortit	36	35	69
Luotonanto	51	44	96
Takaukset	-11	-35	-53
Muut	-6	-7	-7
Yhteensä	46	28	105

Liite 4 Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä

	1-6	1-6	1-12
Miljoonaa euroa	2016	2015	2015
Osakesidonnaiset instrumentit	47	70	163
Korkosidonnaiset instrumentit ja valuuttakurssimuutokset	386	672	1 039
Muut rahoitusinstrumentit (sis. luotto- ja hyödykejohdannaiset)	48	45	57
Sijoituskiinteistöt	-1	-1	-2
Yhteensä	480	786	1 257

Liite 5 Muut kulut

	1-6	1-6	1-12
Miljoonaa euroa	2016	2015	2015
Tietotekniikkakulut	-96	-91	-183
Markkinoint- ja edustuskulut	-6	-8	-17
Posti-, kuljetus-, puhelin- ja muut hallintokulut	-18	-17	-33
Vuokrat ja muut kiinteistökulut	-34	-37	-74
Muut kulut	-69	-49	-106
Yhteensä	-223	-202	-413

Liite 6 Arvonalentumistappiot luotoista, netto

	1-6	1-6	1-12
Miljoonaa euroa	2016	2015	2015
Arvonalentumistappiot tyypeittäin			
Palautukset aikaisemmin toteutuneista luottotappioista	-	0	0
Arvonalentumiset	-	-	-
Arvonalentumisten peruutukset	-	-	0
Saamiset luottolaitoksilta	-	0	0
Toteutuneet luottotappiot	-44	-70	-129
Toteutuneiden luottotappioiden kattamiseen käytetyt arvonalentumiset	36	52	96
Palautukset aikaisemmin toteutuneista luottotappioista	5	7	14
Arvonalentumiset	-51	-69	-184
Arvonalentumisten peruutukset	45	27	95
Luotot yleisölle	-9	-53	-108
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-
Toteutuneiden luottotappioiden kattamiseen käytetyt arvonalentumiset	-	-	-
Arvonalentumiset	-1	-2	3
Arvonalentumisten peruutukset	2	0	13
Taseen ulkopuoliset erät	1	-2	16
Arvonalentumistappiot luotoista, netto	-8	-55	-92

Tunnusluvut

	1-6	1-6	1-12
	2016	2015	2015
Arvonalentumistappioiden osuus luottokannasta ¹	2	10	9
- josta saatavakohtaiset	0	11	9
- josta saatavaryhmäkohtaiset	1	-1	0

¹ Nettomääräiset arvonalentumistappiot (vuositasolla) / luotot yleisölle tilikauden lopussa.

Liite 7 Luottosalkku ja arvonalentumiset

	Yhteensä		
	30.6.	31.12.	30.6.
Miljoonaa euroa	2016	2015	2015
Luotot ja muut saamiset, joiden arvo ei ole alentunut	132 245	132 990	165 235
Luotot ja muut saamiset, joiden arvo on alentunut	1 632	1 501	1 060
- joista muut kuin järjestämättömät	624	646	436
- joista järjestämättömät	1 008	855	624
Luotot ja muut saamiset ennen arvonalentumisia	133 877	134 491	166 295
Saatavakohtaisesti arvostettujen saamisten arvonalentumiset	-487	-523	-501
- joista muut kuin järjestämättömät	-248	-277	-253
- joista järjestämättömät	-239	-246	-248
Saatavaryhmäkohtaisesti arvostettujen saamisten arvonalentumiset	-108	-104	-108
Arvonalentumiset	-595	-627	-609
Luotot ja muut saamiset, kirjanpitoarvo	133 282	133 864	165 686

	Keskuspankit ja luottolaitokset			Yleisö		
	30.6.	31.12.	30.6.	30.6.	31.12.	30.6.
Miljoonaa euroa	2016	2015	2015	2016	2015	2015
Luotot ja muut saamiset, joiden arvo ei ole alentunut	28 662	32 417	49 256	103 583	100 573	115 979
Luotot ja muut saamiset, joiden arvo on alentunut	-	-	0	1 632	1,501	1 060
- joista muut kuin järjestämättömät	-	-	-	624	646	436
- joista järjestämättömät	-	-	0	1 008	855	624
Luotot ja muut saamiset ennen arvonalentumisia	28 662	32 417	49 256	105 215	102 074	117 039
Saatavakohtaisesti arvostettujen saamisten arvonalentumiset	-	-	-	-487	-523	-501
- joista muut kuin järjestämättömät	-	-	-	-248	-277	-253
- joista järjestämättömät	-	-	-	-239	-246	-248
Saatavaryhmäkohtaisesti arvostettujen saamisten arvonalentumiset	0	-	0	-108	-104	-108
Arvonalentumiset	0	-	0	-595	-627	-609
Luotot ja muut saamiset, kirjanpitoarvo	28 662	32 417	49 256	104 620	101 447	116 430

Arvonalentumiset

	30.6.	31.12.	30.6.
Miljoonaa euroa	2016	2015	2015
Taseeseen kirjattujen erien arvonalentumiset	-595	-627	-609
Taseen ulkopuolisten erien arvonalentumiset	-13	-15	-32
Arvonalentumiset yhteensä	-608	-642	-641

Tunnusluvut

	30.6.	31.12.	30.6.
	2016	2015	2015
Saamiset, joiden arvo on alentunut / luotot yhteensä, brutto ¹ , pistettä	122	112	64
Saamiset, joiden arvo on alentunut / luotot yhteensä, netto ² , pistettä	86	73	34
Taseen arvonalentumiset / luotot yhteensä ³ , pistettä	44	47	37
Taseen arvonalentumiset / saamiset, joiden arvo on alentunut ⁴ , %	30	35	47
Arvonalentumiset yhteensä / saamiset, joiden arvo on alentunut ⁵ , %	36	42	57
Järjestämättömät saamiset, joiden arvo ei ole alentunut ⁶ , miljoonaa euroa	87	95	131

¹ Saatavakohtaisesti arvostetut saamiset, joiden arvo on alentunut, ennen arvonalentumisia / luotot yhteensä ennen arvonalentumisia

² Saatavakohtaisesti arvostetut saamiset, joiden arvo on alentunut, arvonalentumisten jälkeen / luotot yhteensä ennen arvonalentumisia

³ Arvonalentumiset yhteensä / luotot yhteensä ennen arvonalentumisia

⁴ Arvonalentumiset saatavakohtaisesti arvostetuista luotoista, joiden arvo on alentunut / saatavakohtaisesti arvostetut luotot, joiden arvo on alentunut (ennen arvonalentumisia)

⁵ Taseen arvonalentumiset yhteensä / luotot, joiden arvo on alentunut (ennen arvonalentumisia)

⁶ Eräntyneet saamiset, joiden arvo ei ole alentunut tulevien rahavirtojen ansiosta (sisältyvät saamisiin, joiden arvo ei ole alentunut).

Liite 8 Rahoitusinstrumenttien luokittelu

Miljoonaa euroa	Lainat ja muut saamiset	Erä-päivään saakka pidettävät	Kaupankäyntierät	Käypään arvoon arvostettavat erät	Suojaavat johdannais-sopimukset	Myytä-vissä olevat	Yhteensä
Rahoitusvarat							
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	46 905						46 905
Saamiset keskuspankeilta	200		2 048				2 248
Saamiset luottolaitoksilta	23 805		2 609				26 414
Luotot yleisölle	66 588		38 032				104 620
Korolliset arvopaperit		42	19 770			8 962	28 774
Vakuudeksi annetut rahoitusinstrumentit			5 431				5 431
Osakkeet			1 157	6			1 163
Johdannaissopimukset			85 443		1 047		86 490
Korkoriskin suojaavien erien käyvän arvon muutokset	51						51
Muut varat	3 607			15 548			19 155
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	97						97
Yhteensä 30.6.2016	141 253	42	154 490	15 554	1 047	8 962	321 348
Yhteensä 31.12.2015	124 652	41	151 073	15 292	812	8 888	300 758
Yhteensä 30.6.2015	149 299	67	182 551	13 024	822	8 960	354 723

Miljoonaa euroa	Kaupankäyntierät	Käypään arvoon arvostettavat erät	Suojaavat johdannais-sopimukset	Muut rahoitus-velat	Yhteensä
Rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	22 404			72 706	95 110
Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle	18 770			51 599	70 369
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	7 168			27 726	34 894
Johdannaissopimukset	86 163		250		86 413
Korkoriskin suojaavien erien käyvän arvon muutokset				829	829
Muut velat	8 274	8 531		4 393	21 198
Siirtovelat ja saadut ennakot				164	164
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla				639	639
Yhteensä 30.6.2016	142 779	8 531	250	158 056	309 616
Yhteensä 31.12.2015	124 828	8 832	255	154 586	288 501
Yhteensä 30.6.2015	167 446	8 534	297	168 592	344 869

Liite 9 Rahoitusvarojen ja -velkojen käypä arvo

Miljoonaa euroa	30.6.2016		31.12.2015	
	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat				
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	46 905	46 905	32 613	32 613
Luotot ja muut saamiset	133 333	133 416	133 915	133 622
Korolliset arvopaperit	28 774	28 775	30 143	30 145
Vakuudeksi annetut rahoitusinstrumentit	5 431	5 431	4 627	4 627
Osakkeet ja osuudet	1 163	1 163	2 020	2 020
Johdannaissopimukset	86 490	86 490	80 557	80 557
Muut varat	19 155	19 155	16 781	16 781
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	97	97	102	102
Yhteensä	321 348	321 432	300 758	300 467
Rahoitusvelat				
Talletukset ja muut velat	201 202	201 207	184 279	184 260
Johdannaissopimukset	86 413	86 413	83 538	83 538
Muut velat	21 198	21 198	19 879	19 879
Siirtovelat ja saadut ennakot	164	164	177	177
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	639	639	628	628
Yhteensä	309 616	309 621	288 501	288 482

Käyvän arvon määrittely kuvataan vuoden 2015 vuosikertomuksen liitteessä 39 "Varojen ja velkojen käypä arvo". Luottojen käypä arvo on arvioitu diskonttaamalla odotetut tulevat rahavirrat oletetulla asiakaskorolla, jota olisi käytetty markkinoilla, jos luotot olisi annettu arvostushetkellä. Oletettu asiakaskorko on saatu laskemalla yhteen viitekorko ja uusien luottojen keskimääräinen marginaali vähittäispankissa tai suurasiaakkaat ja pääomamarkkinat -liiketoiminta-alueella.

Liite 10 Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat ja -velat**Käyvän arvon hierarkia**

Miljoonaa euroa	Instrumenttien noteeraukset toimivilla markkinoilla (Taso 1)	Todennettavia markkina-arvoja käyttävä arvostus- menetelmä (Taso 2)	Ei-todennettavia markkina-arvoja käyttävä arvostus- menetelmä (Taso 3)	Yhteensä
Taseessa käypään arvoon arvostetut varat¹				
Saamiset keskuspankeilta	-	2 048	-	2 048
Saamiset luottolaitoksilta	-	2 609	-	2 609
Luotot yleisölle	-	38 032	-	38 032
Korolliset arvopaperit	11 550	17 145	37	28 732
Vakuudeksi annetut rahoitusinstrumentit	3 562	1 869	-	5 431
Osakkeet ja osuudet	1 039	56	68	1 163
Johdannaissopimukset	234	84 525	1 731	86 490
Muut varat	-	15 548	-	15 548
Yhteensä 30.6.2016	16 385	161 832	1 836	180 053
Yhteensä 31.12.2015	17 518	156 755	1 793	176 066
Taseessa käypään arvoon arvostetut velat¹				
Velat luottolaitoksille		22 404		22 404
Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle		18 770		18 770
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat ²		7 168		7 168
Johdannaissopimukset ²	184	84 334	1 895	86 413
Muut velat	6 357	10 448		16 805
Yhteensä 30.6.2016	6 541	143 124	1 895	151 560
Yhteensä 31.12.2015	6 974	125 390	1 551	133 915

¹ Arvostetaan käypään arvoon toistuvasti kunkin raportointikauden lopussa.

² Strukturoiduissa joukkolainoissa pääsopimus ja siihen liittyvä johdannaissopimus esitetään erikseen. Pääsopimus esitetään tase-erässä "Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat" ja johdannaissopimus tase-erässä "Johdannaissopimukset". Strukturoitujen joukkolainojen yhteenlaskettu käypä arvo on 6 944 miljoonaa euroa (7 949), josta käyvän arvon hierarkiassa tasolle 2 luokitellaan 7 169 miljoonaa euroa (7 610) ja tasolle 3 nettomääräinen negatiivinen käypä arvo -225 miljoonaa euroa (nettomääräinen positiivinen arvo 339 miljoonaa euroa).

Taseessa käypään arvoon arvostettavien erien käyvän arvon määrittäminen

Vastapuolen luottoriskin oikaisu (CVA) ja oman luottoriskin oikaisu (DVA) sisältyvät Nordeassa johdannaisten arvostuksiin. Nämä arvonoikaisu kuvastavat vastapuoliriskin ja Nordean luottojen laadun vaikutusta käypään arvoon. Laskelmat perustuvat arvioihin vastapuolen vastuun määrästä maksukyvyttömyyshetkellä, maksukyvyttömyystodennäköisyydestä ja palautusasteesta.

Yleensä arvonoikaisuihin käytettävä vastuun määrä maksukyvyttömyyshetkellä perustuu vastuun odotettuun määrään ja se arvioidaan simuloimalla riskitekijöitä. Maksukyvyttömyystodennäköisyyden ja palautusasteen lähteenä käytetään CDS-markkinoita, jos mahdollista. Jos vastapuolta koskevaa maksukyvyttömyystodennäköisyyttä ja palautusastetta ei ole saatavissa suoraan, ne arvioidaan poikkileikkausmenetelmällä, jossa epälikvidit vastapuolet korvataan vastaavilla likvideillä CDS-sopimuksilla.

Varainhankinnan kustannusten ja etujen vaikutus vakuudettomien ja vakuusvajeellisten johdannaisten arvostukseen kirjataan varainhankinnan käyvän arvon oikaisuna (FFVA). Nordeassa tätä oikaisua koskevia periaatteita täydennettiin vuonna 2015 arvioidulla varainhankintakäyrällä, joka kuvastaa varainhankinnan markkinakustannuksia. Koska FFVA on uusi ja kehittyvä markkinakäytäntö, Nordea seuraa markkinakäytäntöjä jatkuvasti ja niiden pohjalta arvioidaan ja kehitetään käytössä olevia menetelmiä.

Tietoja arvostustekniikoista ja käyvän arvon määrittämisessä käytetyistä tekijöistä annetaan vuoden 2015 vuosikertomuksen liitteessä 39 "Varojen ja velkojen käypä arvo".

Tasojen 1 ja 2 väliset siirrot

NPS siirsi kauden aikana korollisia arvopapereita (kuten vakuudeksi annettuja rahoitusinstrumentteja) 147 miljoonaa euroa käyvän arvon hierarkian tasolta 1 tasolle 2 sekä 80 miljoonaa euroa tasolta 2 tasolle 1. NPS siirsi myös johdannaismarkkinoita 61 miljoonaa euroa tasolta 2 tasolle 1 sekä johdannaismarkkinoita 72 miljoonaa euroa tasolta 2 tasolle 1. Siirtoja tasolta 1 tasolle 2 tehtiin siksi, että instrumenteilla ei kauden aikana enää käyty aktiivisesti kauppaa. Käyvät arvot on laskettu todennettavia markkina-arvoja käyttävien arvostusmenetelmien mukaan. Siirtoja tasolta 2 tasolle 1 tehtiin siksi, että instrumenteilla käytiin jakson aikana jälleen aktiivisesti kauppaa ja markkinoilta saatiin luotettavia noteerauksia. Siirtoja tehtiin myös, koska käyttöön on otettu entistä parempia ja tarkempia luokittelumenetelmiä. Tasojen välisten siirtojen katsotaan tapahtuneen raportointikauden lopussa.

Tapahtumat tasolla 3

Miljoonaa euroa	1.1.	Tuloslaskelmaan vuoden aikana kirjatut käyvän arvon muutokset			
		Toteutuneet	Toteutumattomat	Ostot/liikkeenlaskut	Myynnit
Korolliset arvopaperit	59	-1	14	6	-21
Osakkeet ja osuudet	72	48	-49	44	-47
Johdannaissopimukset (netto)	111	-7	-399	-	-
Yhteensä 2016, netto	242	40	-434	50	-68
Yhteensä 2015, netto	339	20	-117	32	-91

Miljoonaa euroa	Selvitykset	Siirrot tasolle 3	Siirrot tasolla 3	Muuntoerot	30.6.
Korolliset arvopaperit	1	1	-22	-	37
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	68
Johdannaissopimukset (netto)	7	40	84	-	-164
Yhteensä 2016, netto	8	41	62	-	-59
Yhteensä 2015, netto	-48	450	-128	-	457

Toteutumattomat voitot ja tappiot liittyvät raportointikauden lopun varoihin ja velkoihin. NPS siirsi kauden aikana korollisia arvopapereita 22 miljoonaa euroa tasolta 3 tasolle 2. NPS siirsi kauden aikana myös johdannaissopimuksia nettomääräisesti 40 miljoonaa euroa tasolta 2 tasolle 3 ja 84 miljoonaa euroa tasolta 3 tasolle 2. Siirtoja tasolta 3 tasolle 2 tehtiin siksi, että markkinoilta saatiin luotettavia noteerauksia. Siirtoja tasolta 2 tasolle 3 tehtiin siksi, että saatavilla ei enää ollut todennettavissa olevia markkina-arvoja. Tasojen välisten siirtojen katsotaan tapahtuneen raportointikauden lopussa. Tuloslaskelmaan raportointikauden aikana kirjatut käyvän arvon muutokset sisältyvät käypään arvoon arvostettavien erien nettotulokseen. Johdannaissopimuksiin liittyvät varat ja velat esitetään nettomääräisinä.

Käyvän arvon arvostusmenetelmät tasolla 3

Tietoa käyvän arvon arvostusmenetelmistä tasolla 3 annetaan vuoden 2015 vuosikertomuksen liitteessä 39 ”Varojen ja velkojen käypä arvo”.

Ensimmäisen päivän voittojen jaksotus

Rahoitusinstrumenttien kauppahinta voi joissakin tapauksissa poiketa alun perin kirjatusta arvostusmallia käyttämällä saadusta käyvästä arvosta pääasiassa siksi, että kauppahinta ei muodostu toimivilla markkinoilla. Jos arvostusmenetelmään sisältyy merkittäviä ei-todennettavissa olevia tekijöitä (taso 3), rahoitusinstrumentti kirjataan kauppahintaan ja kauppahinnan ja arvostusmallin perusteella kirjatun alkuperäisen käyvän arvon välinen mahdollinen ero (ensimmäisen päivän voitto) jaksotetaan. Lisätietoja annetaan vuoden 2015 vuosikertomuksen liitteessä 1 ”Tilinpäätösperiaatteet”. Alla olevassa taulukossa esitetään tuloslaskelmaan kirjaamaton kokonaisero tilikauden alussa ja tilikauden lopussa sekä kyseisen eron muutosten täsmäytys (jaksotettujen ensimmäisen päivän voittojen muutos).

Ensimmäisen päivän voittojen jaksotus – Johdannaissopimukset (netto)

Miljoonaa euroa	2016	2015
Tilikauden alussa, 1.1.	-44	-44
Uusista liiketoimista syntyneet jaksotettavat voitot	-5	-10
Kirjattu tuloslaskelmaan kauden aikana	3	4
Siirrot tasolle, jolla käytetään todennettavissa olevia tekijöitä	14	-
Tilikauden lopussa, 30.6.	-32	-50

Käyvän arvon määrittämisessä tasolla 3 käytetyt arvostusmenetelmät ja tekijät

Miljoonaa euroa	Käypä arvo	Arvostusmenetelmä	Ei-todennettavissa oleva tekijä	Käyvän arvon vaihteluväli ²
Korolliset arvopaperit				
Kiinnitysluottolaitokset ja muut luottolaitokset	36	Diskontattu rahavirta	Korkoero	-2/2
Yritykset	1	Diskontattu rahavirta	Korkoero	-0/0
Yhteensä 30.6.2016	37			-2/2
Yhteensä 31.12.2015	59			-4/4
Osakkeet ja osuudet				
Pääomarahastot	0	Substanssiarvo ¹		-0/0
Hedge-rahastot	1	Substanssiarvo ¹		-0/0
Joukkolainarahastot	-	-		-
Muut rahastot	62	Substanssiarvo ¹		-3/3
Muut	5	-		-0/0
Yhteensä 30.6.2016	68			-3/3
Yhteensä 31.12.2015	72			-4/4
Johdannaissopimukset, netto				
Korkojohdannaiset	91	Optiomalli	Korrelaatiot Volatiliteetit	-25/17
Osakejohdannaiset	-251	Optiomalli	Korrelaatiot Volatiliteetit Osinko	-20/14
Valuuttajohdannaiset	2	Optiomalli	Korrelaatiot Volatiliteetit	-0/0
Luottojohdannaiset	-34	Luottojohdannais- malli	Korrelaatiot Takaisinsaantiasteet	-7/4
Muut	28	Optiomalli	Korrelaatiot Volatiliteetit	-0/0
Yhteensä 30.6.2016	-164			-52/35
Yhteensä 31.12.2015	111			-60/44

¹ Käyvät arvot perustuvat ulkoisten toimijoiden/säilytysyhteisöjen toimittamiin hintoihin ja substanssiarvoihin. Toimijat/säilytysyhteisöt määrittävät hinnat sijoituksiin sisältyvien varojen kehityksen perusteella.

² Sarakkeessa ”Käyvän arvon vaihteluväli” esitetään tasolle 3 luokiteltujen rahoitusinstrumenttien herkkyyden keskeisten oletusten muutoksille. Lisätietoa on vuoden 2015 vuosikertomuksen liitteessä 39 ”Varojen ja velkojen käypä arvo”.

Liite 11 Vakavaraisuus**Yhteenveto omiin varoihin sisältyvistä eristä**

	30.6. 2016	31.12. ³ 2015	30.6. 2015
Miljoonaa euroa			
Omien varojen laskenta			
Oma pääoma	11 469	12 296	9 226
Ehdotetut/maksetut osingot		-780	
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	11 469	11 516	9 226
Laskennalliset verosaamiset			
Aineettomat hyödykkeet	-41	-44	-47
Alijäämä(-) arvonalennusten ja odotettujen tappioiden erotuksesta (IRB)	-191	-207	-175
Omistukset ja sijoitukset toisiin rahoitusalan yrityksiin (50 %)			
Eläkevarat, jotka ylittävät vastaavat velat ¹	-21	-72	-69
Muut erät, netto	-304	-196	-230
Ydinpääomaan (CET1) tehdyt vähennykset yhteensä	-557	-518	-521
Ydinpääoma (CET1) (vähennysten jälkeen)	10 912	10 988	8 705
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	550	550	550
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehdyt vähennykset yhteensä			
Ensisijainen lisäpääoma	550	550	550
Ensisijainen pääoma	11 462	11 548	9 255
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	88	76	73
Ylijäämä(+) arvonalennusten ja odotettujen tappioiden erotuksesta (IRB)			
Omistukset ja sijoitukset toisiin rahoitusalan yrityksiin (50 %)			
Sijoitukset vakuutusyhtiöihin			
Eläkevarat, jotka ylittävät vastaavat velat			
Muut erät, netto			
Toissijaiseen pääomaan tehdyt vähennykset yhteensä			
Toissijainen pääoma	88	76	73
Omat varat yhteensä (vähennysten jälkeen)²	11 550	11 624	9 328

¹ Perustuu valvontaviranomaisen antamaan ehdolliseen hyväksyntään

² Omat varat oikaistuna arvonalennusten ja odotettujen tappioiden erotuksella (IRB) eli oikaistut omat varat olivat 11 741 miljoonaa euroa 30.6.2016.

³ Sisältää tilikauden tuloksen

Omat varat, sisältää tilikauden tuloksen

	30.6. 2016	31.12. 2015	30.6. 2015
Miljoonaa euroa			
Ydinpääoma (CET1), sisältää tilikauden tuloksen	11 459	10 998	9 436
Omat varat yhteensä, sisältää tilikauden tuloksen	12 096	11 624	10 059

Omien varojen vähimmäisvaatimus ja riskipainotetut erät						
	30.6. 2016	30.6. 2016	31.12. 2015	31.12. 2015	30.6. 2015	30.6. 2015
	Vähim- mäis- vaatimus	Riski- painotetut erät	Vähim- mäis- vaatimus	Riski- painotetut erät	Vähim- mäis- vaatimus	Riski- painotetut erät
Miljoonaa euroa						
Luottoriski	2 769	34 609	2 713	33 909	2 897	36 212
- josta vastapuoliriski	630	7 873	586	7 330	567	7 093
Sisäinen malli (IRB)	2 061	25 757	2 018	25 226	1 925	24 064
- yritysvastuut	1 271	15 888	1 214	15 175	1 085	13 564
- edistynyt menetelmä	858	10 730	811	10 143	722	9 026
- perusmenetelmä	413	5 158	403	5 032	363	4 538
- luottolaitosvastuut	263	3 280	295	3 683	335	4 192
- vähittäisvastuut	512	6 397	500	6 248	485	6 058
- vastuut, joiden vakuutena on kiinteää omaisuutta	215	2 681	216	2 699	205	2 556
- muut vähittäisvastuut	297	3 716	284	3 549	280	3 502
- muut	15	192	9	120	20	250
Standardimentelmä	708	8 852	695	8 683	972	12 148
- valtio- tai keskuspankkivastuut	16	194	7	90	3	42
- aluehallinto- tai paikallisviranomaisvastuut	19	233	13	166	13	165
- julkisen sektorin yhteisöjen vastuut	2	30	2	30	2	25
- monenkeskisten kehityspankkien vastuut	2	25	0	0	0	0
- kansainvälisten organisaatioiden vastuut						
- luottolaitosvastuut	533	6 669	538	6 728	767	9 592
- yritysvastuut	90	1 123	81	1 007	89	1 114
- vähittäisvastuut	37	464	35	433	33	416
- vastuut, joiden vakuutena on kiinteää omaisuutta						
- vastuut, joissa on maksuhäiriö	1	10	1	16	1	14
- vastuut, joihin liittyy erityisen korkea riski						
- vakuudelliset joukkovelkakirjalainat	0	5	4	48	4	43
- sellaisten luottolaitosten ja yritysten vastuut, joilla on lyhyen aikavälin luokitus						
- yhteissijoitusyritysten vastuut						
- oman pääoman ehtoiset vastuut	4	49	5	59	5	56
- muut	4	50	9	106	55	681
Vastuun arvonoikaisuriski	136	1 702	130	1 625	154	1 915
Markkinariski	365	4 565	346	4 329	492	6 149
- kaupankäyntivarasto, sisäinen malli	253	3 167	231	2 887	363	4 533
- kaupankäyntivarasto, standardimenetelmä ¹	105	1 315	108	1 350	124	1 550
- muu rahoitustoiminta, standardi menetelmä	7	83	7	92	5	67
Operatiivinen riski	333	4 163	338	4 229	338	4 229
Standardimenetelmä	333	4 163	338	4 229	338	4 229
Riskipainotettujen erien lisäys, vakavaraisuus-asetuksen 3 artikla	24	295	23	286		
Yhteensä ennen oikaisuja	3 627	45 334	3 550	44 378	3 880	48 505
Oikaisu Basel I -lattiasäännöksiin perustuen						
Pääomatarpeen lisäys lattiasäännösten mukaan	1 033	12 918	1 105	13 810	1 009	12 610
Yhteensä	4 660	58 252	4 655	58 188	4 889	61 115

¹Markkinariski - josta kaupankäyntivarasto, standardimenetelmän 30.6.2015 lukuja oikaistu

Omien varojen vähimmäisvaatimus ja pääomapuskurit

	Vähimmäis- vaatimus	Pääomapuskurit				Pääoma- puskurit yhteensä ¹	Yhteensä
		Yleinen pääoma- puskuri	Vasta- syklinen puskuri	O-SII- puskuri	Järjestelmä- riski- puskuri		
Prosenttia							
Ydinpääoma (CET1)	4,5	2,5	0,2	2,0		4,7	9,2
Ensisijainen pääoma	6,0	2,5	0,2	2,0		4,7	10,7
Omat varat	8,0	2,5	0,2	2,0		4,7	12,7
Miljoonaa euroa							
Ydinpääoma (CET1)	2 040	1 133	103	907		2 143	4 183
Ensisijainen pääoma	2 720	1 133	103	907		2 143	4 863
Omat varat	3 627	1 133	103	907		2 143	5 770

¹Pääomapuskurien kokonaismääriä laskettaessa käytetään vain suurimpia mahdollisia järjestelmäriskipuskureita (SRB) ja merkittävien luottolaitosten lisäpääomavaatimuksia (O-SII).

Pääomapuskureita varten käytettävissä oleva ydinpääoma (CET1)

	30.6.	31.12. ¹	30.6.
Prosenttia riskipainotetuista eristä	2016	2015	2015
Ydinpääoma (CET1)	17,5	9,9	11,2

¹ Sisältää tilikauden tuloksen

Vakavaraisuussuhteet

	30.6.	31.12.	30.6. ¹
Prosenttia	2016	2015	2015
Ydinvakavaraisuussuhde, sisältää tilikauden tuloksen	25,3	24,8	19,5
Vakavaraisuussuhde, ensisijainen pääoma, sisältää tilikauden tuloksen	26,5	26,0	20,6
Vakavaraisuussuhde, sisältää tilikauden tuloksen	26,7	26,2	20,7
Ydinvakavaraisuussuhde, ei sisällä tilikauden tulosta	24,1	24,0	17,9
Vakavaraisuussuhde, ensisijainen pääoma, ei sisällä tilikauden tulosta	25,3	25,3	19,1
Vakavaraisuussuhde, ei sisällä tilikauden tulosta	25,5	25,4	19,2

Vakavaraisuussuhteet sisältäen Basel I -lattiasäännökset

	30.6.	31.12.	30.6. ¹
Prosenttia	2016	2015	2015
Ydinvakavaraisuussuhde, sisältää tilikauden tuloksen	20,0	19,3	15,7
Vakavaraisuussuhde, ensisijainen pääoma, sisältää tilikauden tuloksen	20,9	20,2	16,6
Vakavaraisuussuhde, sisältää tilikauden tuloksen	21,1	20,3	16,7
Ydinvakavaraisuussuhde, ei sisällä tilikauden tulosta	19,1	18,7	14,5
Vakavaraisuussuhde, ensisijainen pääoma, ei sisällä tilikauden tulosta	20,0	19,6	15,4
Vakavaraisuussuhde, ei sisällä tilikauden tulosta	20,2	19,8	15,6

¹ Markkinariski – josta kaupankäyntivarasto, standardimenetelmän 30.6.2015 lukuja oikaistu

Vähimmäisomavaraisuusaste

	30.6.	31.12. ¹	30.6.
Prosenttia	2016	2015	2015
Ensisijainen pääoma, siirtymäsäännösten mukaan, miljoonaa euroa	11 462	11 548	9 255
Vastuiden kokonaismäärä, miljoonaa euroa	282 281	255 891	296 425
Vähimmäisomavaraisuusaste, prosenttia	4,1	4,5	3,1

¹ Sisältää tilikauden tuloksen

Vastuut, joihin sovelletaan sisäisten luottoluokitusten menetelmiä, ja niihin liittyvä luottoriski luokituksittain					
	Taseeseen kuuluvat vastuut, milj. euroa	Taseen ulkopuoliset vastuut, milj. euroa	Vastuuarvo (EAD), milj. euroa ¹	Josta taseen ulkopuolisten vastuiden EAD, milj. euroa	Saamisilla painotettu keski- määräinen riskipaino:
30.6.2016					
Yritysvastuut, perusmenetelmä:	2 698	1 486	12 466	0	41,4
- josta luokkaan 6 kuuluvat	210	72	3 851	0	14,2
- josta luokkaan 5 kuuluvat	431	242	3 434	0	27,8
- josta luokkaan 4 kuuluvat	866	507	3 366	0	56,1
- josta luokkaan 3 kuuluvat	518	283	968		87,1
- josta luokkaan 2 kuuluvat	122	82	427	0	164,9
- josta luokkaan 1 kuuluvat	22	17	27		176,4
- josta luokittelemattomat	441	240	166		103,0
- josta vastuut, joissa on maksuhäiriö	88	43	227		
Yritysvastuut, edistynyt menetelmä:	23 755	21 282	29 151	8 483	36,8
- josta luokkaan 6 kuuluvat	5 418	1 413	5 477	699	9,7
- josta luokkaan 5 kuuluvat	3 469	7 553	6 713	3 259	24,1
- josta luokkaan 4 kuuluvat	9 867	8 403	11 832	3 320	39,6
- josta luokkaan 3 kuuluvat	2 676	2 271	2 918	770	58,5
- josta luokkaan 2 kuuluvat	1 010	957	947	302	95,4
- josta luokkaan 1 kuuluvat	135	41	108	11	93,3
- josta luokittelemattomat	345	367	428	122	54,5
- josta vastuut, joissa on maksuhäiriö	835	277	728		130,9
Luottolaitosvastuut, perusmenetelmä:	6 198	1 252	12 840	552	25,5
- josta luokkaan 6 kuuluvat	804	327	2 353	297	13,7
- josta luokkaan 5 kuuluvat	5 221	361	9 353	109	23,4
- josta luokkaan 4 kuuluvat	79	230	935	51	51,5
- josta luokkaan 3 kuuluvat	55	248	150	80	128,5
- josta luokkaan 2 kuuluvat	17	55	22	11	219,2
- josta luokkaan 1 kuuluvat	1	7	3	2	268,2
- josta luokittelemattomat	21	24	24	2	161,4
- josta vastuut, joissa on maksuhäiriö					
Vähittäisvastuut, joiden vakuutena on kiinteistö:	28 295	398	28 540	244	9,4
- josta luokkaan A kuuluvat	12 161	159	12 260	100	3,1
- josta luokkaan B kuuluvat	9 628	97	9 687	59	6,3
- josta luokkaan C kuuluvat	4 311	76	4 357	45	12,7
- josta luokkaan D kuuluvat	1 425	56	1 457	32	24,0
- josta luokkaan E kuuluvat	0	5	5	5	62,5
- josta luokkaan F kuuluvat	207	2	209	1	66,9
- josta pisteyttämättömät	8	1	8	0	23,7
- josta vastuut, joissa on maksuhäiriö	555	2	557	2	115,3
Muut vähittäisvastuut	10 279	4 977	11 646	2 513	31,9
- josta luokkaan A kuuluvat	1 129	2 499	2 207	1 248	7,4
- josta luokkaan B kuuluvat	1 965	1 146	2 257	555	14,0
- josta luokkaan C kuuluvat	1 815	532	1 781	283	24,3
- josta luokkaan D kuuluvat	1 967	369	1 950	212	30,9
- josta luokkaan E kuuluvat	1 641	166	1 681	110	32,5
- josta luokkaan F kuuluvat	1 365	78	1 330	42	46,2
- josta pisteyttämättömät	59	95	77	16	43,4
- josta vastuut, joissa on maksuhäiriö	338	92	363	47	277,4
Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät:	222	31	191	10	100,0

¹ Sisältää vastuun määrän maksukyvyttömyyshetkellä (EAD) taseeseen kuuluvista vastuista, taseen ulkopuolisista vastuista, johdannaissopimuksista ja arvopaperivakuudellisesta rahoitustoiminnasta

NPS:lla ei ole vastuuta seuraavissa vastuuryhmissä, joihin sovelletaan sisäisten luokitusten menetelmiä: oman pääoman ehtoiset sijoitukset, arvopaperistetut erät, valtio- ja keskuspankkivastuut, uusiutuvat vähittäisvastuut.

Markkinariskin pääomavaateet, 30.6.2016

Miljoonaa euroa	Kaupankäytivarasto (sisäinen)		Kaupankäytivarasto (standardi)		Muu rahoitustoiminta (standardi)		Yhteensä	
	Riski- paino- tetut erät	Pääoma- vaade	Riski- paino- tetut erät	Pääoma- vaade	Riski- paino- tetut erät	Pääoma- vaade	Riski- paino- tetut erät	Pääoma- vaade
Korkoriski ja muut ¹	1 351	108	1 123	90			2 474	198
Osakeriski	165	13	156	12			321	26
Valuuttakurssiriski	300	24			83	7	383	31
Hyödykeriski			35	3			35	3
Hajautusvaikutus	-545	-44					-545	-44
Stressattu VaR	851	68					851	68
Erityisriskin lisäpääomavaatimus	527	42					527	42
Kaikkien riskien lisäpääoma- vaatimus	517	41					517	41
Yhteensä	3 167	253	1 315	105	83	7	4 565	365

¹ Sisäisen mallin lukuihin sisältyvät sekä yleinen että erityinen korkoriski (eli VaR-menetelmällä laskettu korkoriski ja VaR-menetelmällä laskettu luottomarginaaliriski)